

BIULETYN PRZEWODNICKI

118 / 2019

ODDZIAŁ KUJAWSKI PTTK WŁOCŁAWEK

50 lat działalności Koła Przewodników OK PTTK

Trudno jest opisać 50 lat działalności Koła w paru słowach. Tego się po prostu nie da zrobić, tym bardziej że działalność przewodników wrocławskich zaczyna się dużo wcześniej. Postaram się jednak nakreślić historię naszego Koła w miarę krótko, odsyłając bardziej zainteresowanych do dalszych publikacji. Od czego by tu zacząć...

Ślubowanie: „Świadomy zadań i roli przewodnika turystycznego PTTK przyrzekam spełniać swoje obowiązki sumiennie i starannie, być rzecznikiem krzewienia wiedzy o swoim regionie i Polsce, dbać o honor, godność i postawę moralną przewodnika turystycznego PTTK, godnie reprezentując swoje Koło Przewodnickie”

To ślubowanie składali przewodnicy w Polsce do czasu reformy ministra Gowina. Teraz składają je chyba tylko przewodnicy PTTK.

Wrocławskie przewodnictwo turystyczne sięga początków Oddziału Kujawskiego PTK/PTTK. Pierwszymi przewodnikami byli założyciele Oddziału: Antoni Byszewski, Jan Moczarski, Antoni Orzechowski, Szymon Rajca i Jan Skibiński. Oni też gromadzili zbiory pamiątek krajoznawczych, które stały się zaczątkiem wrocławskiego muzealnictwa. Wkrótce dołączył do nich sędzia Cyprian Apanowicz i prałat Kapituły Wrocławskiej ks.Stopierzyński.

Pierwsza wojna światowa spowodowała przerwę w pracy Koła, ale już w 1916r. nastąpiło wznowienie jego działalności.

Po odzyskaniu niepodległości zaczęto organizować wycieczki na ziemie dawnych zaborów. Grono przewodników i krajoznawców znacznie się zwiększyło. Zaczęły ukazywać się publikacje turystyczne o Wrocławku i okolicach. W 1928 r. prezes Zdzisław Arentowicz wydał Ilustrowany Przewodnik po dawnym Wrocławku, później był on kilkakrotnie wznawiany. W 1930 r. powstała monografia nt. powiatu wrocławskiego. Była to praca zbiorowa wrocławskich krajoznawców. Wprowadzono też egzaminy dla przewodników. W dniu 19 grudnia 1933 r. uprawnienia przewodnickie z „blachą” i legitymacją nr 21 uzyskał nasz kolega śp.Stefan Rode /Rodecki/.

W latach 1926-30 i późniejszych wielu przewodników włączyło się do działań związanych z pozyskiwaniem środków na budowę gmachu PTK i urządzenie w nim Muzeum Regionalnego. Pierwszym kustoszem muzeum został działacz PTK Józef Włodawski.

II Wojna światowa rozproszyła działaczy PTK, część nie przeżyła koszmaru wojny, w tym przewodnicy, ale działalność podjęto już 21 grudnia 1945r. W

1946 r. zorganizowano pierwszy kurs dla przewodników, po którym uprawnienia otrzymało 26 osób – uczniów GZK, w tym i nasz kolega śp. Antoni Rerych.

W grudniu 1950r. nastąpiło zjednoczenie PTK i PTT, powstało PTTK. Turystyka krzepła, a w wyniku szkoleń powiększało się grono licencjonowanych przewodników, pomimo wzrastającego stopnia trudności egzaminów. W latach 1966/67 spośród 27 kandydatów egzamin zdało 18. Po ślubowaniu w dniu 3 czerwca 1967r. i wręczeniu „blach” przewodnickich postanowiono powołać do życia Koło Przewodników przy OK PTTK we Włocławku. Stało się to **14 czerwca 1967 roku**. Dzień ten to początek działania naszego Koła, pracującego do dziś, a więc już ponad 50 lat. Wśród nas są trzy osoby należące do grona członków - założycieli Koła: Barbara Nowakowska, Antoni Pietrzak i Irena Pietruszczak.

Po kursie w 1971 r. z 19 osób w Kole na dzień dzisiejszy pozostał tylko kol. Zbigniew Szumilewski. W 1975r. uprawnienia zdobyło 18 osób, m.in. Wanda Pietrzykowska, późniejsza prezes naszego Koła.

Na przestrzeni minionych 50 lat zmieniały się Zarządy Koła, zmieniali się też prezesi. Kolejnymi byli: Apolonia Makowska, Janusz Pomianowski, Konrad Krzysztofek, Celina Buczkowska, Antoni Pietrzak, Wanda Pietrzykowska, a obecnie funkcję tę piastuje Krzysztof Cieczkiewicz.

Obecnie Koło liczy 21członków i sympatyków. Spotykamy się w każdą drugą środę miesiąca - w okresie od września do czerwca. Zebrania połączone są ze szkoleniami tematycznymi, opartymi o plany pracy. Staramy się, aby na każdym spotkaniu były poruszane sprawy ciekawe i ważne dla naszego środowiska oraz problemy dotyczące turystyki krajowej i zagranicznej. Prelegenci naszego Koła oraz zaproszeni Goście zawsze ukazywali piękno różnych krain, w których nie byliśmy, a które warto poznać.

Wiele z naszych wirtualnych podróży - to perfekcyjnie przygotowane prelekcje z przeżroczami i ciekawym komentarzem kol. Henryka Wawrzyniaka. Z jego też inicjatywy odbyły się interesujące prelekcje z udziałem znanych i zasłużonych obywateli naszego miasta. Tu należy wymienić twórcę Pałacu Bursztynowego i właściciela Uzdrowiska Wieniec-Zdrój Krzysztofa Grądziała oraz menedżerów i podróżników: Dariusza Borysowa i Janusza Derlaka. Cenionym prelegentem był także nasz kolega i przyjaciel, podróżnik i przewodnik Paweł Śliwiński i inni znakomici regionaliści. Zakres tematyczny prelekcji jest do wglądu w protokołach z zebrań Koła. Tu nie od rzeczy będzie zaznaczyć, że w styczniu 2015 r. swą pożegnalną prelekcję z przeżroczami miał jeden z najaktywniejszych prelegentów ostatniego 25-lecia działalności Koła kol. Henryk Wawrzyniak. Wielce znamienity był tytuł jego ostatniego wystąpienia: „Berlin-Moskwa, historia, zabytki i nieco polityki”. Jeśli chodzi o liczbę publikacji na łamach BP, to kolega Henryk w latach 1988-2018 zamieścił w tym periodyku ogółem 27 prac o zróżnicowanej tematyce.

Członkowie Koła brali czynny udział w imprezach organizowanych dla dzieci, młodzieży i słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Były to spotkania i wy-cieczki, w tym spotkania z młodzieżą polską z Litwy i polskiej szkoły w miejscowości Suderwa.

Należy też wspomnieć o udziale naszego przedstawiciela w jury konkursu dla dzieci i młodzieży „Moja Ojcowizna”, zainicjowanym przez śp. Helenę Cieślak.

Biorąc pod uwagę sugestie środowiska, uczestniczyliśmy w zorganizowanym przez PCK szkoleniu w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, wychodząc z założenia, że każdy przewodnik i pilot powinien umieć takiej pomocy udzielić. Tego rodzaju szkolenie należałoby powtórzyć.

Wykonaliśmy pieczętki naszego Koła, dzięki czemu nasza korespondencja stała się bardziej urzędowa. Mała rzecz a cieszy... Przez aklamację wybrano też patrona naszego Koła. Została nim Helena Cieślak - członek honorowy PTTK. Tradycyjnie od paru lat bierzemy udział w SDPT, organizowanych pod egidą Marszałka województwa Kujawsko-Pomorskiego. Wspomaga nas w tym zakresie kol. Lesław Urbankiewicz z GWPK.

Po reformie min.Gowina, która wprowadziła sporo zamieszania w systemie szkoleń przewodników i pilotów, dokonaliśmy wymiany naszych legitymacji przewodnickich i pilockich zgodnie z dyrektywą Komisji Przewodnickiej ZG PTTK.

Podjęliśmy działania , aby nasze Koło było widoczne w mieście. Osiągnęliśmy to m.in. przez kontynuację „Spacerków po Włocławku”, reaktywowanych przez śp. Agnieszkę Sobańską, a odbywających się przy życzliwym wsparciu władz miasta i dyrekcji OSIR. Główną rolę w tym zakresie odgrywa Informacja Turystyczna, zorganizowana przez kol. Agnieszkę ,a realizowana od początku przez kol. Krzysztofa Cieczkiewicza. Odbywają się one w każdą sobotę - od Dni Włocławka do końca wakacji. W tym roku był to już 12. sezon.

Efektem naszej aktywności było przyznanie Medalu Prezydenta Włocławka dla naszych przewodników podczas obchodów SDPT we Włocławku w dniu 22 lutego 2014 r.

Ponieważ każdy przewodnik jest również krajoznawcą, nasi koledzy Jerzy Chudzyński i Zygmunt Gdaniec zostali członkami Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa. W 2015 roku kol. Kazimierz Andrzejewski, a w październiku 2016 r. kol. Andrzej Szczepański , otrzymali tytuł „Zasłużony Instruktor Krajoznawstwa”.

W naszym gronie jest kolega, który otrzymał tytuł Nauczyciela Ojczystego Kraju - jest nim kol. Henryk Wasilewski, który również otrzymał Odznakę Honorową „Za Zasługi dla Turystyki” i Odznakę Honorową ZG PTTK w stopniu złotym. Taką odznakę otrzymał również kol. Krzysztof Cieczkiewicz. Senior naszego

Koła kol. Henryk Wawrzyniak otrzymał w 2008 roku legitymację IKP, a w 2009 roku Odznakę Honorową „Za Zasługi dla Turystyki”.

Mamy również dwóch instruktorów przewodnictwa. Są to kol. Kazimierz Andrzejewski i Krzysztof Cieczkiewicz. Dwóch członków naszego Koła zostało powołanych do komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na przewodników i pilotów wycieczek. Są to kol. Henryk Wasilewski i Krzysztof Cieczkiewicz.

Ważnym wydarzeniem w życiu Koła był zakup nowoczesnego sprzętu audiowizualnego. Środki na ten cel pochodziły od pana Janusza Derlaka i były rezultatem starań kol. Henryka Wawrzyniaka. Tu należy zaznaczyć, że pan J. Derlak jest naszym sponsorem od wielu lat. Bardzo ważną rolę w szkoleniu przewodników / i nie tylko / spełniał i nadal spełnia Biuletyn Przewodnicki, będący skarbnicą wiedzy, a redagowany niezmiennie przez kol. Andrzeja Szczepańskiego już od ponad 30 lat. Środki na finansowanie tego wydawnictwa są od lat zdobywane przez kol. Henryka – seniora.

Mamy również w naszym gronie wiceprzewodniczącego Samorządu Przewodnickiego woj. Kujawsko-Pomorskiego na okres kolejnej kadencji. Niedawno koledzy Kazimierz Andrzejewski i Jerzy Chudzyński otrzymali Odznaki „Zasłużony Przewodnik PTTK”

Można by długo mówić o planach, marzeniach i innych sprawach, ale nie zapominamy o tych, których nie ma już wśród nas. W ostatnich latach na wieczną służbę odeszli : kol.kol. Leszek Trząsalski-(2004), Anna Klockowska-(2005), Janusz Sławiński-(2008), Bogdan Ziółkowski, Józef Zyska i Henryk Seklecki-(2009), Eugeniusz Klockowski i Andrzej Kaźmierczak-(2010), Helena Cieślak-(2011), Agnieszka Sobańska i Jacek Kaszewski-(2013). Na ich mogiłach i grobach innych przewodników w Święto Zmarłych zapalamy „znicze pamięci”.

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim przewodnikom PTTK, prelegentom oraz sympatykom za niestrudzone propagowanie piękna naszej małej Ojczyzny i zachęcamy do dalszych, jeszcze bardziej efektywnych działań na tym polu.

Krzysztof Cieczkiewicz

POCZĄTKI WŁOCŁAWSKIEGO KLUBU WODNIAKÓW PTTK

I. Krótka historia wrocławskiego kajakarstwa Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Jest lipiec 1931 roku. Dwaj zasłużeni harcerze, członkowie hufca ZHP Włocławek, Witold Pomianowski i Czesław Bobrowski, wyruszyli na pionierski spływ kajakowy z Brześcia nad Bugiem do Włocławka. Trasa wiodła rzekami Muchawiec, Bug i dalej Wisłą. Już w listopadzie 1931 roku władze wspomnianego hufca ZHP we Włocławku utworzyły sekcję kajakową, która organizacyjnie podlegała 115. Harcerskiej Drużynie Żeglarskiej. W czerwcu 1932 roku wrocławscy druhowie – wodniacy popłynęli, zbudowanymi przez siebie kajakami, na zlot harcerski do Ciechocinka. W lipcu tegoż roku uczestniczyli w Międzynarodowym Zlocie Skautów w Garczyńcu, a w czerwcu następnego roku zorganizowali zlot wodniaków nad jeziorem Łuba. Kolejny, wielki zlot wodniaków, odbył się w 1937 roku.

W 1932 roku sekcja kajakowa 115. Drużyny Żeglarskiej otrzymała od władz miasta Włocławka teren na przystań kajakową. Poświęcenie terenu, przeznaczonego dla utworzonego Koła Przyjaciół Harcerstwa, z którego korzystać mieli członkowie sekcji, nastąpiło w czerwcu 1933 roku. W tym samym roku sekcja, która przyjęła nazwę Sekcji Turystyki Wodnej, zgłosiła akces do Polskiego Związku Kajakowego (PZK).

Następne lata to okres dalszego, znaczącego rozwoju wrocławskiego kajakarstwa. Ten pomyslny trend, utrzymywany przez rozrastające się grono działaczy – zapaleńców, przerwała druga wojna światowa.

II. Powojenne kajakarstwo turystyczne i utworzenie Włocławskiego Klubu Wodniaków.

W lutym 1948 roku Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Warszawie wystosował do Zarządów Oddziałów PTK w miejscowościach położonych nad akwenami wodnymi okólnik, zachęcający do tworzenia sekcji turystyki wodnej.

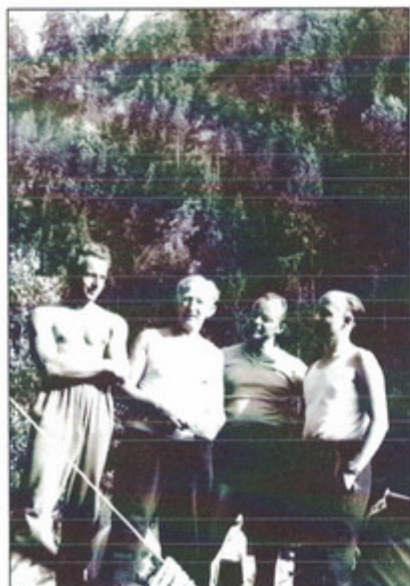
W lipcu 1948 roku Zarząd Oddziału PTK we Włocławku, kierowany przez prezesa Zdzisława Arentowicza, powierzył organizację sekcji turystyki wodnej¹ zasłużonemu przodownikowi PTK Feliksowi Koryckiemu. Prawnik z zawodu, cieszący się dużą estymą w mieście, z wielkim zapałem i energią przystąpił do działania. Opracował regulamin sekcji i zorganizował zebranie założycielskie, które odbyło się 22 października 1948 roku.

Do zarządu utworzonej Sekcji Turystyki Wodnej weszli między innymi: Franciszek Zakrzewski jako przewodniczący (był członkiem Dyrekcji Zakładów Celulozowo – Papierniczych), Feliks Korycki jako wiceprzewodniczący, Hanna Królikowska jako sekretarz oraz Witold Pomianowski jako skarbnik. Sekcja była jednostką autonomiczną, podporządkowaną Zarządowi Oddziału PTK we Włocławku. O jej utworzeniu powiadomiono niezwłocznie Zarząd Główny PTK i Polski Związek Kajakowy w Warszawie.

Nastąpiły trudne dla kraju lata pełne wydarzeń, które negatywnie odbiły się na efektach pracy większości organizacji społecznych, kulturalnych i młodzieżowych, między innymi także na działalności wrocławskich wodniaków. W 1950 roku zlikwidowano zarówno PZK, jak i ZHP. W krót-

¹ Często w nazewnictwie, co ma odzwierciedlenie w zachowanych dokumentach, zamiennie używano nazwy Komisja Turystyki Kajakowej.

kim czasie turystyka kajakowa podporządkowana została nowej organizacji, utworzonej z połączenia w grudniu 1950 roku Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, która przyjęła nazwę Polskiego Towarzystwa Turystyczno Krajoznawczego (PTTK). W marcu 1953 roku na walnym zgromadzeniu Oddziału Kujawskiego PTTK podjęto uchwałę o odtworzeniu Sekcji Turystyki Wodnej. Ponowne zorganizowanie sekcji powierzono w maju 1954 roku Feliksowi Koryckiemu.

Od lewej: Wiesław Drzewiecki, Witold Pomianowski,
Tadeusz Tyszkowski, Henryk Wawrzyniak
XXII MSKnD (28-31.05.1963 r.)

Na tle „Trzech Koron” - XXII MSKnD (1963)

Pływano na ocalałym z pożogi wojennej sprzęcie, który z czasem zastępowano nowymi jednostkami. Kajaki sklejkowe, najtańszy w owych latach typ łodzi turystycznej, budowano według projektu gdyńskiego inżyniera Mieczysława Plucińskiego, zaliczanego do grona najbardziej cenionych polskich konstruktorów tego typu sprzętu. Kajaki, mające stanowić podstawową część taboru pływającego sekcji, wykonywane były do lipca 1955 roku przez instruktorów Zasadniczej Szkoły Zawodowej we Włocławku. Pierwotnie były one składowane w hangarze Ligi Przyjaciół Żołnierza na Bulwarach.

Wśród ważniejszych działań tamtych lat na szczególną uwagę zasługuje udział latem 1954 r. sześciuosobowej grupy naszych wodniaków w II Ogólnopolskim Spływie Wodnym PTTK Wisłą na trasie od Brdyjścia do Gdańska. W sezonie letnim 1954 roku szeregi wodniaków PTTK zasilili, znani w mieście i regionie, kajakarze Tadeusz Tyszkowski i Ewaryst Jakubowicz.. Kierownictwo sekcji objął, również dobrze znany kajakarz i turysta, Witold Pomianowski. Na jej zebraniu w październiku 1955 roku wybrano Komisję Turystyki Wodnej z Władysławem Domrazkiem jako przewodniczącym.

W połowie 1956 roku Zarząd Oddziału PTTK, reprezentowany przez T. Tyszkowskiego i W. Domrazka, uzyskał ustną zgodę Zarządu "Sparty" – prawnego spadkobiercy zlikwidowanego Klubu „Budowlani”, na użytkowanie przystani. Niestety, relacje z władzami „Sparty”, przemianowanej na „Kujawiaka”, nie były dobre. Pomimo prób uregulowania statusu prawnego dzierżawy obecność wodniaków na tym terenie nie była mile widziana. W 1958 r. zażądano nawet,

aby PTTK całkowicie zrezygnowało z przystani i wybudowało sobie własną na zalewanym niemal corocznie przez Wisłę sąsiednim placu. Było to właściwie nieprzyjemne wodniakom ultimatum. Dzięki zakrojonej na szeroką skalę kontrakcji Zarządu Oddziału PTTK, w której nie pominięto Komitetu Wojewódzkiego PZPR i Wojewódzkiego Komitetu Turystyki w Bydgoszczy, w marcu 1959 roku prezes Zarządu KS "Kujawiak" Innocenty Konwicki oficjalnie zrezygnował z planów usunięcia wodniaków z zajmowanego baraku.

Po Październiku 1956 r., po odnowie życia społeczno – politycznego w kraju, zaistniały warunki dla właściwego rozwoju wszelkiego rodzaju organizacji społecznych, w tym także turystyczno – krajoznawczych. Reaktywowana została działalność Polskiego Związku Kajakowego i Związku Harcerstwa Polskiego.

Na Walnym Zjeździe Sprawozdawczo – Wyborczym Oddziału Kujawskiego PTTK we Włocławku w dniu 16 kwietnia 1959 roku prezesem Zarządu Oddziału został Andrzej Podgórski², 32-letni działacz społeczny, człowiek kreatywny o nieprzeciętnych zdolnościach organizacyjnych i rzadkim potencjale nowatorskim. To właśnie on powierzył 30-letniemu Henrykowi Wawrzyniakowi³ funkcję przewodniczącego Komisji Turystyki Wodnej z zadaniem scalenia rozproszonego dotychczas ruchu wodniackiego, modernizacji obiektów przystani i rozpoczęcia grupowych wypraw na trasy wodne całego kraju.

I tak to się zaczęło...

W tym pięknym dziele pomagali mu pełni energii i zapału, podobni wiekiem Jerzy Grzeczowski⁴, Tadeusz Tyszkowski⁵, i Jerzy Kleyna⁶ oraz kajakarz o największym stażu Eugeniusz Łapiński⁷.

To właśnie w trakcie czteroletniej kadencji władz Oddziału (kwiecień 1959 r. – czerwiec 1963 roku), kiedy szefem wodniaków był Henryk Wawrzyniak, zorganizowane zostały pierwsze w dziejach Oddziału Kujawskiego PTK/PTTK grupowe wyjazdy naszych wodniaków na Międzynarodowe Spływy Kajakowe na Dunajcu oraz na trasy wodne Polski Północnej. Tu wymienić należy spływ rzeką Kamionką, Czarną Hańczą i Kanałem Augustowskim do Augustowa oraz spływ jedną z najpiękniejszych tras wodniackich w skali europejskiej, to jest szlak z Sorkwit poprzez szereg większych czy mniejszych jezior do Rucianego, szlak, którego najbardziej uroczą częścią jest rzeka Krutynia.

Jeśli chodzi o remonty i modernizację przystani kajakowej, to dużej pomocy udzielały nam Kujawskie Zakłady Koncentratów Spożywczych. Dzięki dobrym relacjom H. Wawrzyniaka,

² Andrzej Podgórski, (1927-2000), działacz społeczny i sportowy, w latach 1959-1965 prezes Zarządu Oddziału Kujawskiego PTTK, inicjator Złotow Turystów na Kujawach, zrazu Okręgowych, a następnie Ogólnopolskich, w 1960 roku organizator Oddziału Rejonowego Spółdzielni Wydawniczej „Prasa – Książka – Ruch” we Włocławku, w latach 1973 – 1994 jego dyrektor, w latach 1970 – 1976 prezes Klubu Sportowego Start, organizator Biura Obsługi Ruchu Turystycznego przy Oddziale Kujawskim PTTK, założyciel Kujawskiego Związku Motorowego.

³ Henryk Wawrzyniak (ur. 1928) przewodniczący Komisji Turystyki Wodnej OK PTTK w okresie od kwietnia 1959 r. do kwietnia 1962 r., prezes Włocławskiego Klubu Wodniaków w okresie od maja 1962 r. do czerwca 1963 r. , w latach 1963-1964 sekretarz Zarządu Oddziału Kujawskiego PTTK, w latach 1965-1969 wiceprezes Zarządu Oddziału, w latach 1972-1997 prezes Komisji Rewizyjnej Oddziału, współorganizator Złotów Turystów na Kujawach, aktywny publicysta i propagator idei krajoznawczych, odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

⁴ Jerzy Grzeczowski z wykształcenia i zamiłowania leśnik, wieloletni członek władz KTW i WKW.

⁵ Tadeusz Tyszkowski, (1926 - 1996) nauczyciel wychowania fizycznego LO im. M. Konopnickiej we Włocławku, organizator licznych spływów kajakowych dla młodzieży po Wielkich Jeziorach Mazurskich oraz głównych rzekach Polski.

⁶ Jerzy Kleyna (1930 – 2012), prezes Włocławskiego Klubu Wodniaków PTTK w latach 1967 – 1973, działacz turystyki kajakowej, animator spływów, współorganizator Złotów Turystów na Kujawach.

⁷ Eugeniusz Łapiński (1913 - 1983), nauczyciel, scenograf i aktor „Teatru Ludzi Upartych”, wyczynowy wiosłarz oraz zapalony kajakarz i animator spływów, wieloletni opiekun przystani Włocławskiego Klubu Wodniaków PTTK.

członka kierownictwa Fabryki Waniliny KZKS, z dyrektorem technicznym tych zakładów inż. Romanem Waczyńskim⁸, wiele spraw w zakresie montażu i napraw instalacji elektrycznej, robót murarskich (zjazd betonowy, toalety) i malarskich, wykonywanych było w czynnie społecznym, a więc nieodpłatnie. Zbudowana w KZKS przyczepa do transportu kajaków służyła wodniakom WKW przez wiele, wiele lat.

Od lewej: Henryk Wawrzyniak, Jerzy Grzeczkowski, Eugeniusz Łapiński.-XXIII MSKnD – Nowy Targ – Nowy Sącz (28-31.05.1964)

Przystań kajakowa PTTK, ul. Piwna (lata 60.XX w.)

Z prawdziwą satysfakcją podkreślam tu zasługi dyrektora R. Waczyńskiego, człowieka o wielkim sercu, chętnie pomagającego instytucjom społecznym, dobrze rozumiejącego znaczenie sportu i turystyki w życiu społecznym miasta, regionu i kraju.

W dniu 14 maja 1962 roku na zebraniu członków Sekcji Turystyki Wodnej z udziałem Prezesa Zarządu Oddziału Andrzeja Podgórskiego, podsumowano dotychczasową działalność Sekcji, a Witold Pomianowski wysunął wniosek, aby zmienić nazwę Sekcji na Włocławski Klub Wodniaków PTTK. Realizacji tego postulatu podjął się H. Wawrzyniak, który doprowadził do akceptacji stosownego wniosku przez Zarząd Oddziału Kujawskiego oraz Zarząd Okręgu PTTK w Bydgoszczy. Utworzenie WKW można uznać za zakończenie trudnego, ale jakże owocnego okresu konsolidowania środowiska wodniaków oraz porządkowania formalnych i materialnych podstaw jego funkcjonowania.

Włocławski Klub Wodniaków zgłosił swój akces do Polskiego Związku Kajakowego. Swoim 75 członkom mógł zaoferować bezpieczne przechowywanie sprzętu wodniackiego w odnowionej przystani oraz fachową pomoc w zakresie jego konserwacji i napraw. Pomimo dokuczliwych niedoborów sprzętowych realizowano coraz bogatszą ofertę programową, a wyprawy zadowalały rekreacyjne i krajoznawcze oczekiwania wodniaków.

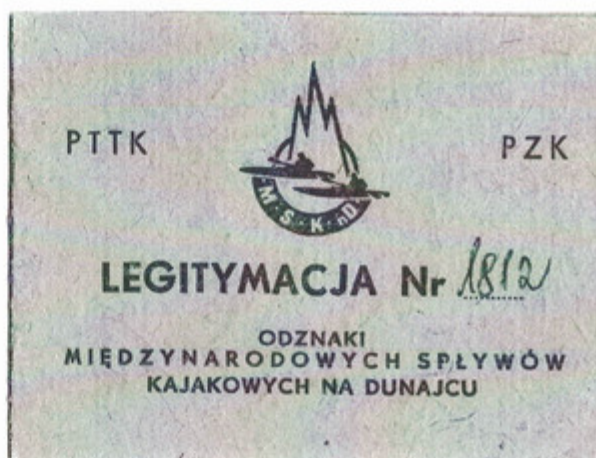
⁸ Roman Waczyński (1926 – 2000), inżynier przetwórstwa rolno – spożywczego, absolwent Wydziału Chemii Spożywczej Politechniki Łódzkiej, w latach 1952 – 1971 dyrektor techniczny Kujawskich Zakładów Koncentratów Spożywczych, w latach 1972 – 1983 dyrektor naczelny tychże zakładów, budowniczy pierwszej w Polsce i drugiej w krajach ówczesnej RWPG Fabryki Waniliny, w latach 60. i 70. XX wieku inicjator wielu projektów nowatorskich i racjonalizatorskich w dziedzinie produkcji koncentratów spożywczych, inicjator i realizator rozbudowy i modernizacji wydziałów produkcyjnych KZKS, odznaczony Krzyżem Kawalerskim oraz Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

III. Działania Komisji Turystyki Wodnej Oddziału Kujawskiego PTTK oraz Włocławskiego Klubu Wodniaków w latach 1959 - 1964⁹.

W okresie kierowania przez H. Wawrzyniaka pracami Komisji Turystyki Wodnej do kwietnia 1962 r., a następnie pracami Włocławskiego Klubu Wodniaków do czerwca 1963 r.¹⁰, dążono przede wszystkim do skupienia życia wodniackiego w ramach powołanej w tym celu struktury organizacyjnej. Dotyczyło to zwłaszcza odwrócenia tendencji, polegającej na organizowaniu imprez wodniackich przez różne podmioty bez udziału i wiedzy KTW wzgl. WKW lub też na podejmowaniu pływania indywidualnego. Ponadto nie do końca uregulowane formalnie korzystanie z obiektów przystani powodowało nieporozumienia, nie zapewniało również należytej kontroli nad obiektem i zgromadzonym w nim sprzętem. W działaniach programowych postawiono sobie ambitny cel bardziej masowego wypływania na „szerokie wody” polskich rzek i jezior. Stałą troską otaczano również obiekty przystani, które systematycznie modernizowano.

Na pierwszym planie: Danuta i Henryk Wawrzyniak – kierownik spływu. Suwałki – Augustów, rzeka Kamionka (1964 r.)

Legitymacja Henryka Wawrzyniaka

1. Sezon wodniacki 1959 r.

Spośród działań podejmowanych przez włocławskie środowisko wodniaków najciekawsze były dwa letnie spływy zorganizowane przez Tadeusza Tyszkowskiego dla członków Szkolnego Koła Krajoznawczo-Turystycznego „Jantar”. Były to:

- wędrowny obóz kajakowy Radunią i Szkarpawą z Krzeszna do Elbląga (22 osoby),
- wędrowny obóz kajakowy Kanałem Elbląskim i Drwęcą z Elbląga do Bachotka (22 osoby).

⁹ Wybrany w czerwcu 1963r., na prezesa WKW Władysław Suski, w związku z licznymi obowiązkami służbowymi (pełnienie funkcji Dyrektora Technicznego Włocławskiej Fabryki Farb i Lakierów, wyjazdy zagraniczne), nie miał możliwości kierowania klubem, de facto pracami WKW kierował dalej H. Wawrzyniak, wspierany przez Jerzego Gzeczowskiego, który 10 maja 1964 r. wybrany został na prezesa WKW.

¹⁰ Patrz przypis nr 3.

Latem 1959 roku Eugeniusz Łapiński i Irena Pietruszczak zrealizowali ambitny projekt samodzielnego spływu Wisłą z Krakowa do Włocławka.

W sferze materialnej nowy Zarząd starał się przekształcić przystań w nowoczesną stację wodną. Wystąpiono do Miejskiej Rady Narodowej o przydzielenie PTTK nabrzeża przy ulicy Piwnej oraz dotacji na budowę stacji wodnej według projektu inż. Karola Osterloff. Plan inwestycji, obejmujący wzniesienie hangaru i zmontowanie sześciu domków kempingowych, zaakceptowany został przez Zarząd Główny PTTK z jednoczesnym przyznaniem środków w wysokości 200 tysięcy zł na jego realizację. Nie zaniedbywano również systematycznego wzbogacania obiektu w niezbędne wyposażenie.

2. Sezon wodniacki 1960 r.

Kolejne wyprawy SKKT „Jantar” T. Tyszkowski zorganizował latem. Były to:

- wędrowny obóz kajakowy Czarną Hańczą, Kanałem Augustowskim i rzeką Biebrzą na trasie z Suwałk do Osowca (22 osoby),
- wędrowny obóz kajakowy Wielkimi Jeziorami Mazurskimi i rzeką Krutynią z Okartowa do Sorokwit (22 osoby).
- spływ Wisłą z Płocka do Włocławka w dniach 20 – 21 sierpnia (8 osób).

Po ugodzie z właścicielami terenu, dotyczącej jego dzierżawy, planowano rozpoczęcie budowy hangaru, z której – niestety - trzeba było definitywnie zrezygnować. Kłopoty organizacyjne, a przede wszystkim podtapianie terenu planowanej inwestycji, skłoniły władze WKW do zmiany koncepcji unowocześnienia przystani. Wyremontowano istniejący hangar, dobudowując do niego kantorek – miejsce pracy i schronienia dla przystaniowego. Wykonano betonowy zjazd do pomostu na Zgłowiączce, którego nawierzchnię naprawiła Spółdzielnia Pracy "Przyszłość". Funduszy nie starczyło – niestety - na budowę ogrodzenia, a dodatkowych środków nie udało się pozyskać.

3. Sezon wodniacki 1961 r.

W roku tym kontynuowano eksplorację szlaków wodnych na Mazurach, a poza tym zorganizowano dwa spływy kajakarzy SKKT „Jantar” na Popradzie i Wiśle, którą spłynięto z Sandomierza do Włocławka. Dzięki skutecznym działaniom konsolidującym środowisko włocławskich wodniaków, obok długodystansowych wędrowek, zanotowano wzrost liczby sobotnio-niedzielnich imprez na pobliskich akwenach. Bilans aktywności naszych kajakarzy przedstawia się następująco:

- otwarcie sezonu wodnego na Wiśle z udziałem 16 osób w dniu 1 maja,
- spływ Wisłą na trasie Dobrzyń - Wistka – Włocławek – w dniach 17-18 czerwca (18 osób),
- wakacyjny spływ Czarną Hańczą, Kanałem Augustowskim, Biebrzą, Narwią i Wisłą z Suwałk do Włocławka – (2 osoby),
- wyprawa Popradem, Dunajcem i Wisłą z Muszyny do Sandomierza w dniach 2 – 15 sierpnia (22 członków SKKT „Jantar”),
- po zmianie załóg kontynuacja spływu podopiecznych T. Tyszkowskiego Wisłą z Sandomierza do Włocławka w dniach 16-30 sierpnia (22 uczestników),
- wyprawa motorowo – kajakowa na Jezioro Skępskie w dniu 19 sierpnia (6 osób),

- cykl trzech wycieczek kajakowych na Jezioro Lubiechowskie w dniach 10 i 17 września oraz 1 października (3x4 osoby).

Dzięki staraniom Zarządu Oddziału udało się uzyskać wieczystą dzierżawę terenu przystani, co umożliwiło rozbudowę bazy obiektu. Zakupiono w Spółdzielni Pracy w Stęszewie dwa domki kempingowe wraz z wyposażeniem, których montaż zaplanowano na wiosnę następnego roku.

4. Sezon wodniacki 1962 r.

Długodystansowe wędrowki kontynuował ze swoimi uczniami Tadeusz Tyszkowski, a dwuosobowa załoga spłynęła ciekawym szlakiem imienia M. Kajki. Wodniacy aktywnie włączyli się w przygotowanie i przeprowadzenie IV Zlotu Turystów na Kujawach, organizując również własne imprezy na pobliskich wodach. Główne imprezy to:

- wędrowny obóz kajakowy Krutynią i Wielkimi Jeziorami Mazurskimi z Sorkwit przez Wilkasy do Włocławka w dniach 14-29 lipca - (22 członków SKKT „Jantar”),

-, po zmianie załóg, kontynuacja obozu Wielkimi Jeziorami Mazurskimi, Pisą, Narwią i Wisłą z Wilkas do Włocławka w dniach 30 lipca-16 sierpnia – (22 członków SKKT „Jantar”).

Kontynuowano prace modernizacyjne na przystani. Doprowadzono sieć wodociągową oraz założono oświetlenie elektryczne, zarówno w pomieszczeniach, jak i na zewnątrz. Dzięki zakupom i darowiznom wzbogacono bazę sprzętową Klubu. Korzystanie ze sprzętu, hangaru i szafek uregulowano, wprowadzając odpowiedni regulamin. Aby ułatwić wodowanie jednostek pływających, podjęto starania o wykonanie stosownego wózka. Szef WKW zwrócił się w tym celu do swego przełożonego, dyrektora technicznego Kujawskich Zakładów Koncentratów Spożywczych, inż. Romana Waczyńskiego. Dzięki jego uprzejmości pracownicy KZKS podjęli się tego zadania i wkrótce wózek był gotowy. Sporządzili oni także metalowy stojak do transportu kajaków na samochodzie ciężarowym, z którego korzystało na początku głównie SKKT "Jantar".

5. Sezon wodniacki 1963 r.

Rok obfitował w szczególnie liczne i ambitne przedsięwzięcia. Obok kolejnych obozów młodzieżowych SKKT „Jantar” nasi wodniacy uczestniczyli z powodzeniem w elitarnym XXII Międzynarodowym Spływie Kajakowym na Dunajcu a także włączyli się w eksplorację dziewiczego szlaku na rzece Kamionce (dopływ Brdy). W wykazie imprez znalazły się:

- otwarcie sezonu wodnego na Wiśle w dniu 2 czerwca – (8 osób),

- udział w XXII Międzynarodowym Spływie Kajakowym na Dunajcu z Nowego Targu do Nowego Sącza w dniach 13-16 czerwca. W gronie 134 zespołów nasza czteroosobowa reprezentacja wypadła nieźle. Osada Tadeusz Tyszkowski - Wiesław Drzewiecki zajęła 14. miejsce w punktacji generalnej spływu, a Witold Pomianowski i Henryk Wawrzyniak zdobyli bezcenne doświadczenie, które zaprocentowało w przyszłości,

- pionierski spływ Bydgoskiego Klubu Kajakowców „Szukajmy nowych szlaków kajakowych” rzeką Kamionką przez Jez. Mochel do Sokola - Kuźnicy w dniach 13-16 czerwca. Z zaproszenia na dziewiczy szlak skorzystali Jerzy Grzeczkowski, Jerzy Kleyna i Roman Brejer oraz uczniowie – podopieczni T. Tyszkowskiego, Wojtek Krajewski i Stefan Rojewski,

- spływ Wisłą z Płocka do Włocławka w dniach 5-7 lipca – (16 osób),

- spływ okrzężny z i do Włocławka Wisłą, Narwią, Biebrzą, Kanalem Augustowskim, Czarną Hańczą i jeziorem Wigry w dniach 8 lipca - 20 sierpnia – (2 osoby),

- wędrowny obóz kajakowy rzeką Drawą z Czaplinka do Drezdenka w dniach 27 lipca – 9 sierpnia – (22 członków SKKT „Jantar”),
- wędrowny obóz kajakowy Brdą na trasie Nowa Brda – Łęgnowo w dniach 12-27 sierpnia - (22 członków SKKT „Jantar”),
- wycieczka kajakowa do Zarzeczewa w dniu 25 sierpnia – (17 osób),
- wycieczka kajakowa do Zarzeczewa w dniu 1 września – (15 osób).

Na przystani trwały dalsze prace modernizacyjne, a coraz liczniejsze grono wrocławskich wodniaków miało do dyspozycji sprzęt pływający, który wymagał stałych i jakże trudnych napraw, dokonywanych najczęściej na miejscu we własnym zakresie.

6. Sezon wodniacki 1964 r.

Sezon kontynuacji ambitnego programu zwiększania obecności naszych wodniaków na turystycznych szlakach Polski wzbogacono o imprezy rekreacyjne i wypoczynkowe. Główne dokonania to:

- otwarcie sezonu wodniackiego na Wiśle w dniu 10 maja – (6 osób),
- wycieczka kajakowa do Zarzeczewa w dniu 17 maja – (14 osób),
- udział w XXIII Międzynarodowym Spływie Kajakowym na Dunajcu z Nowego Targu do Nowego Sącza w dniach 28-31 maja – (11 osób),
- spływ kajakowy na trasie Suwałki – Augustów w dniach 4-18 lipca – (14 uczestników),
- stacjonarne wczasy kajakowe (Rozpuda, Jezioro Białe i Necko) w dniach 19-31 lipca – (6 osób),
- wędrowny obóz kajakowy Czarną Hańczą, Kanalem Augustowskim, Biebrzą, Narwią i Wisłą z Suwałk do Włocławka w dniach 7-16 sierpnia – (24 członków SKKT „Jantar”),
- wycieczka kajakowa Wisłą z Włocławka do Dobrzynia nad Wisłą i z powrotem w dniach 8-9 sierpnia.

W 1964 r. zmianie uległa oblicze przystani. Na dolnym tarasie nad Zgłowiączką od strony KS "Kujawiak" zbudowano WC, wyremontowano także pomost wymieniając stare, przerdzewiałe pływaki na nowe. Opracowano koncepcję przystosowania terenu na obozowisko namiotowe dla turystów spływających Wisłą, wyposażone w wypożyczalnię kajaków. Niestety, z powodu braku środków nie udało się tych zamierzeń zrealizować.

Jako osobie bezpośrednio i mocno zaangażowanej w prace wrocławskiego środowiska wodniaków w pokrótce opisanym okresie trudno jest autorowi dokonać w pełni obiektywnych ocen swych działań. Tworzyli je przecież ludzie o bardzo różnych poglądach, drogach życiowych i najczęściej indywidualnym podejściu do wodniackiej pasji. Byli wśród nas zarówno soliści pływający własnymi szlakami, jak i mistrzowie wprowadzający na te szlaki „wodniacki narybek”. Dla wszystkich staraliśmy się znaleźć pole do działania i drogę do współpracy, co nie zawsze się udawało. Autor, z młodzieńczym zapałem i niewygodną niekiedy konsekwencją, poświęcił wodniakom kilka lat swej aktywności społecznej. Patrząc z kilkudziesięcioletniej perspektywy ma on nadzieję że - nie tylko jego zdaniem - było warto!

Ostatnią imprezą wodniacką, którą zaproponował i kierował w lipcu 1965 r., był grupowy spływ kajakowy trasą od Sorkwit do Rucianego, obejmującą urzekająco piękną rzekę Krutynię.

Po tej imprezie wycofał się z aktywnego życia wodniackiego, był bowiem już od 1963 r. sekretarzem, a następnie – od 1965 r. – wiceprezesem Zarządu Oddziału.

Henryk Wawrzyniak

Źródła:

- 1) Tomasz Andrzej Krajewski, Woda i wanilia, Włocławek 1999.
http://wkw.wloclawek.pttk.pl/wieksi_1.html
- 2) Zestawienie wypraw i spływów WKW PTTK w latach 1954 – 2017, brak roku publikacji, <http://wkw.wloclawek.pttk.pl/kluwyp.html>
- 3) Historia kajakarstwa turystycznego we Włocławku, 2004 ,
<http://wkw.wloclawek.pttk.pl/wieart.html>
- 4) Materiały niepublikowane autora.

Podziękowanie

Koledze Pawłowi Śliwińskiemu składam podziękowanie za pomoc w redagowaniu oraz gromadzenie danych wzbogacających faktografię niniejszej publikacji.

Henryk Wawrzyniak

Pro memoria – Sylwetki kujawskich przewodników.

Włodzimierz Mieczysław Gerko

/28.05.1924 – 30.01.2003/

- Krajoznawca, regionalista i działacz społeczny.

Włodzimierz Gerko urodził się 28 maja 1924 r. w Ciechocinku jako jeden z dwóch synów Władysława i Marty z d. Pankrac. Brat Wiesław był starszy od Włodzimierza o dwa lata. Siedmioklasową szkołę podstawową ukończył Włodzimierz w Ciechocinku w 1938 roku i niezwłocznie rozpoczął pracę jako konduktor w firmie autokarowej Nowaka. Przed wybuchem wojny zatrudniony został w Państwowym Zakładzie Zdrojowym, gdzie pracował razem z ojcem. Po wojnie w 1946 roku uczęszczał na zorganizowany w Toruniu kurs przygotowawczy do matury. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości rozpoczął studia na kierunku lotniczym Politechniki Warszawskiej, jednak po dwóch latach zmienił profil studiów i przeniósł się do Gdańska. Na Politechnice Gdańskiej studiował na wydziale budowy okrętów, ale tylko dwa lata. Ze względów rodzinnych przerwał naukę w 1950 roku i podjął pracę w Przedsiębiorstwie Budowy Gazowni w Warszawie, gdzie zatrudniony był do 1968 roku, pracując na różnych budowach na terenie całej Polski.

Dnia 13 października 1954 roku zawarł związek małżeński z Anitą z d. Krauze, z którą miał syna Jacka urodzonego w 1955 r. /technik przemysłu spożywczego/ i córkę Jolantę ur. w 1957 r. /magister rehabilitacji/.

Po powrocie do Ciechocinka w 1968 roku podjął pracę w dziale technicznym Państwowego Przedsiębiorstwa Uzdrawiskowego Ciechocinek, kontynuując tym samym rodzinne tradycje, gdyż tu wcześniej pracowali jego ojciec i dziad. Pracę zawodową zakończył w 1986 roku, kiedy po zawale serca przeszedł na rentę chorobową.

Wraz z powrotem do rodzinnego miasta rozpoczął G. szeroką działalność społeczną. Jako członek PTTK, do którego należał od 17.09.1956 roku, ukończył kurs przewodników i pilotów wycieczek oraz kurs organizatorów turystyki, uzyskując stosowne uprawnienia w 1968 r. W 1981 roku został członkiem Włocławskiego Towarzystwa Naukowego, w którym przez trzy kadencje był członkiem Komisji Rewizyjnej. W 1988 r. przyjęty został w poczet członków Kieleckiego Towarzystwa Naukowego. Od początku powstania był członkiem Towarzystwa Przyjaciół Ciechocinka. Od władz miasta otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Ciechocinka. Zainicjował i wszedł w skład komitetu budowy pomnika dr Romana Ignatowskiego oraz komitetu obchodów 160-lecia Uzdrawiska Ciechocinek.

W 1994 roku został zwycięzcą pierwszej edycji konkursu na tytuł Ciechocinianina Roku. Należał do ludzi, dla których pasją było poznawanie i popularyzowanie wiedzy o własnym kraju, regionie, mieście. Szczególną uwagę poświęcał zagadnieniom rozwoju przemysłu na ziemiach polskich w XIX w, ale nade wszystko pasjonował się dziejami solnictwa na Kujawach. Upowszechniając wiedzę historyczną zawsze doceniał i podkreślał osobisty wkład konkretnych postaci w dzieło tworzone w danym momencie dziejowym. Swoją ogromną wiedzę przekazywał w wielu publikacjach, ale przede wszystkim wygłaszając, szczególnie dla kuracjuszy przybywających do Ciechocinka, niezwykle dużo pogadarek ilustrowanych odpowiednim materiałem faktograficznym. Zgromadził duży zbiór wydawnictw traktujących o solnictwie i Ciechocinku. Mocno związany ze środowiskiem intelektualnym Włocławka wносił znaczący wkład w dzia-

łalność Włocławskiego Towarzystwa Naukowego. Inicjował wiele działań, wspomagał bibliotekę naukową, przekazując do jej zbiorów licze cenne publikacje.

Za aktywną pracę społeczną był wielokrotnie nagradzany i wyróżniany. Otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Srebrny Krzyż Zasługi, Srebrną odznakę „Zasłużony Działacz Turystyki”, Srebrną i Złotą Honorową Odznakę PTTK, Odznakę „25 lat w PTTK”, Srebrną Odznakę „Za Zasługi dla woj. Włocławskiego”, medale pamiątkowe im. Stanisława Staszica i im. Prof. Lorentowicza oraz wiele dyplomów uznania.

Zmarł 30 stycznia 2003 r., został pochowany na cmentarzu parafialnym w Ciechocinku.

Andrzej Szczepański

Na podstawie relacji żony i rodziny

Spis treści:

50 lat działalności Koła Przewodników OK PTTK. *Krzysztof Cieczkiewicz*
Początki Włocławskiego Klubu Wodniaków PTTK. *Henryk Wawrzyniak*
Włodzimierz Mieczysław Gerko. *Andrzej Szczepański*

Opracowanie redakcyjne i graficzne: Andrzej Szczepański
Współpraca: Henryk Wawrzyniak, Magdalena Pinter
Wydawca: Oddział Kujawski PTTK Włocławek
Adres: Włocławek, ul. Słowackiego 1a
Wydawnictwo sponsoruje Pan Janusz Derlak z Włocławka.